Nro 37.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 8. MAJA ROKU 1798. we WTOREK.

z Wiednia dnia 25. Kwietnia.

Do wiadomych okoliczności rozruchu na d. 13. zaszłego, dodać ieszcze potrzeba, iż ambaſſador Rzpltey *Francuzkiey* przed odiazdem ſwoim żądał od rządu 1.) ażeby officer przed domem iego ſtraż trzymaiący ſkaſſawany zoſtał, dla tego, iż z bronią w ręku kupiącego ſię pospolſtwa nie rozpędził. 2.) Aby kommendant miaſta i miniſter policyi hrabia *de Pergen* oddalonemi byli, z powodu, iż bespieczeńſtwem publicznym lepiey ſię nie zatrudniali. 3.) Aby ieden z dowodzcow rozruchu, który zerwał chorągiew, publicznie był ukaranym, a chorągiew na dawne ſwoie mieysce przez policyą znowu poſtawioną zoſtała. Żądał albo uſkutecznienia tych warunkow, albo paszportu. Oczekuiemy teraz iaki wyrok względem tego zdarzenia wyda Dyrektoryat.— Mówią także, iż ambaſſador wyszedłszy nad ſchody pierwszy dał ognia do ludu i gdyby nadeszłe woyſko nie wſtrzymało zapędu, ſmutneby ztąd zapewne wynikneły ſkutki.— Na d. 14. wyſłał ſwego adjutanta do rządu w troykolorowym mundurze, a lubo odradzano mu, aby tego nie czynił, i aby tylko w zwyczayney ſukni go poſłał, niechciał iednak przyſtać na to, i trzeba było mocnego oddziału woyſka, dla zaſłonienia go przeciw zapalczywości pospolſtwa. Za powrotem iego ambaſſador miał ſię zapytać, iak ſię pospolſtwo z nim obeszło. Ta okoliczność równie iak druga, iż poseł tegoż ſamego dnia o godzinie 4. po południu, miał wyſłać kuryera do *Paryża*, którego iednak potym wſtrzymał, wielu tu zaſtanawia.—Podczas audyencyi, którą poseł *Francuzki* na dniu 8. miał u Cesarzowey Jmści, oświadczył iey, iż względem *Neapolu* żadney boiaźni mieć nie powinna, i ma ſobie za miłą powinność donieść iey, iż Dyrektoryat w przyiaznym ſposobie ſpory z *Neapolem* ukończy. — Z *Padwy* pod dniem 10. odbieramy wiadomość, iż woyſka *Auſtryackie* w znaczney liczbie z okolicy *Sanguinetto* wkraczaią do kraiu *Werońſkiego*.—W przeszłym tygodniu poszło także wiele woyſk do *Wę*-*gier*. Rządca komitatu iednego hrabia *Althan* zoſtał z powodu okoliczności politycznych z urzędu złożonym, hrabiemu także *Forgatsch* klucze ſzambelańſkie odięto.— Dnia dziſieyszego przybył kuryer z depeszami z *Berlina*.

Wyszło tu w tych dniach pismo w trzech językach pod tytułem: *Opisanie dokładne i hiſtoryczne rozruchu sprawionego przez ambaſſadę Francuzką w Wiedniu, z powodu zawieszoney troykolorowey chorągwi na dniu* 13. *Kwietnia* 1798. Pismo to wydane przez P. *Abnehmern* z chciwością tu ieſt czytane, a nawet przy gazetach bezpłatnie rozdawane, zamyka w sobie między innemi naſtępuiące szczegu-ły: — „Energia ducha publicznego i niezmienne przywiązanie poddanych domu *auſtryackiego* do ich dobrego pana, wyſtawiała przeciw armiom *francuzkim* w ciągu woyny nieprzełamaną tamę, a w dalſzym czaſie sprowadziła negocyacye i sam pokoy. Przybycie legacyi *francuzkiey* do *Wiednia*, miało być naturalnym ſkutkiem traktatu. Lecz brakowało w początku samym konwencyi przyiacielſkiey względem innowacyow, którychby *Francuzi* żądać mogli w *Wiedniu*, a których legacye ich wymagały u wſzyſtkich prawie innych mocarſtw zagranicznych. Pewną ieſt rzeczą, że lud *Wiedeńſki* zdziwiony był nayprzód niespodziewanym przybyciem Generała *Bernadotte*, który cały dotąd woynie oddany, a obcy ſztuce dyplomatyczney, znaydował ſię w takowym przypadku zawsze podległym swoim adjutantom i ſekretarzom. Ci oſtatni byli niekontenci z tonu żołnierſkiego ambaſſadora, ten nie lubił rówmie poſtępowania swoiey swity. Przykładał on wſzelkich ſtarań w samym przynaymniey początku do okazania w obeyściu swoim utrzymałości i grzecznego uięcia, ale swita iego dała ſię widzieć cale w odmiennym sposobie. Składała ſię ona z młodych ludzi bez rozsądku i poloru, którzy bez względów na prawa narodu i ſtoſunki towarzyſkie, ſzydziła zuchwale z tego wſzyſtkiego, co ieſt nayświętszym i nayszacowniey-szym w oczach innych narodów, okazywała wzgardę przeciw tym uſtawom i zwyczaiom, które ſię u nich nie znayduią, a przez obelżywe mowy okazywała dalekię chęci od ściśleyszego ziednoczenia obu narodow, węzłem przyiaźni. Ludzie których wzrok byſtry głębiey wpatruie ſię w przyszłość, przewidywali ztąd niepomyślny w dalszym czaſie obrot rzeczy, lecz pobłażaiąca dobroć *Wiedeńczykow* znoſiła cierpliwie obelgi tych młodych ludzi, przypiſuiąc ie iuż to wiekowi, iuż to niedoſtatkowi edukacyi, iuż to brakowi doświadczenia, a miniſter J. C. Mci zdaiąc ſię nie widzieć tych zniewag, zachowywał dla ambaſſady wielkie umiarkowanie pełne powolności, oczekuiąc od czasu i rozwagi rządu *Francuzkiego* wſtrzymania takowych nieprzyzwoitości. Niepodobną ieſt rzeczą, aby rząd miał doſkonałą znaiomość osobiſtych przymiotow i wad ludzi legacyą ſkładaiących, gdyż zapewne nie wybrałby do niey osob tak mało zdatnych do utrzymania i zagruntowania dobrey harmonii między obu mocarſtwami. Wſzakże ſtan ten rzeczy nie długo mogł ſię utrzymać. Osobiſte poſtępki ambaſſadora, co dzień bardziey były wymagaiące, a zuchwalſtwo swity coraz nieznośnieyszym. Ambaſſada unikała z wzgardą wszelkiego ſpołeczeńſtwa z osobami szacunkiem publicznym zaszczyconemi, wdaiąc ſię tylko z zbiegłemi cudzoziemcami niewdzięcznością wypłacaiącemi ſię ku tey ziemi gościnney, która ich z dobrocią przyięła. Zdaie ſię, iż ambaſſada *Francuzka* ułożyła plan porożnienia iakimkolwiek bądź ſposobem obu narodow. Bez-liczne iey pretensye, nieuſtanne żądania będąc poczęści zaspakajane przez miniſtrow J. C. Mci z ulegaṅiem i przyzwoitą roſtropnością, ambaſſada osądziła, iż nadszedł moment, w którym mogła rzucić ziarno niezgody między spokoynych mieszkańcow *Wiednia*, a w przypadku gdyby ſię iey ten zamyſł nie udał, umyśliła oddalić ſię z *Wiednia* pod iakimkolwiek pozorem, a ztąd nowe otworzyć pole niezgody między obu mocarſtwami. Ah! iak dowodzcy tych zaburzeń mało znali nieprzełamaną wierność poddanych *Auſtryackich* ku Monarsze tak powszechnie wielbionemu! iak ſię zawiedli w swoich nadziejąch! *(Tu naſtępuie opis hiſtoryczny zdarzeń dnia* 13.)

Na d. 12. i 13. Kwietnia Generał *Bernadotte* wybrał od bankierow wszyſtkie pieniądze do niego należące, a w teatrze oznaymił iż dłużey abonować ſię nie może, gdyż wkrótce wyiechać zamyśla. Kazał w ſkrytości robić chorągiew, i nalegał u robotnikow o prędkie iey ukończenie oświadczaiąc im iż ieżeli na dzień 13. wygotowaną nie będzie, iuż mu ſię na nic nie przyda. Nagłe iey wywieszenie wzięte było od iednych za krwawy znak woyny, od drugich za zniewagę narodu *auſtryackiego*, od innych za haſło do buntu. Wzburzenie powszechne pomnożyło ſię rozſianą pogłoſką, iakoby na niey ſłowa wolności i rowności w ięzyku niemieckim były wyrażone, a prawdy tey pogłoſki zmierzchaiące ſię światło dnia doyść zabraniało. W początku samym rozruchu, groźna poſtać Generała *Bernadotte* z ręką zmierzoną ku pałaſzowi, połączona z miotaiącemi przeciw ludowi obelgami, niezgodnemi ani z edukacyą ani z rangą iego, roziątrzały tym bardziey zapalczywość ludu. Pisał potym liſt pełen groźb naywiększych do miniſtra interessów zagranicznych J. C. Mci, nazywaiąc w nim lud zgromadzony przed domem iego *zaiadłym motłochem*, i wymagaiąc wyraźnie bez żadney zwłoki, pomimo zaszłey iuż nocy iak nayprzykładnieyszey satysfakcyi. Zapewniono mu ią, a miniſter J. C. Mci przeznaczony do *Paryża* baron de *Degelmann* nie bez niebespieczeńſtwa przedarł ſię przez tłum ludu do pałacu ambasadora, i tam większą część tey burzliwey przepędził nocy. Na d. 14. Ambaſſador nie zachowuiąc formy, ani zwyczaiow między narodami przyiętych, wyſłał iednego z officerow swoich proſto do Cesarza, nie prosząc dla niego o przyzwoitą eſkortę, z żądaniem paszportu dla ſiebie. Cesarz Jmć wyſłał nawzaiem do Ambaſſadora hrabiego *Saurau* i barona de *Degelmann* dla roztrząśnienia i ułożenia ſię względem tego wypadku, ale Ambaſſador w nic wchodzić niechcąc, nalegał tylko na swoy wyiazd, chociaż iuż miaſto w tey głębokiey zoſtawało spokoyności, iakiey od wiekow używa.

Zaſtanowmy ſię teraz nad tym ważnym w dziejach Dyplomatyki wypadkiem, iakiego nam przykładu ſpokoyne miaſto *Wiedeń* ieszcze nie podało. — 1.) Ambaſſador *Francuzki* miałże prawo wywieszenia znakow zewnętrznych, które podług ſposobu widzenia mieszkańcow *Wiedeńſkich* inaczey przez nich uważane być nie mogły, tylko za znaki do buntu wzywaiące. — 2.) Miałże prawo wprowadzania nowości tego gatunku, nieumowiwszy ſię wprzód względem tego z rządem *Auſtryackim*, wiedząc dobrze, iż artykuł 23. traktatu *Campo Formio* waruie między obu mocarſtwami tenże sam ceremoniał, rangę i etykietę, iaka była przed rozpoczęciem woyny zachowywaaą, wiedząc że dawni poſłowie *Francuzcy* zadnych herbow nie wywieszali, tym bardziey chorągwi. — 3.) Byłoż roztropnością ambaſſadora wprowadzać nowość, która powinna była koniecznie ściągnąć nieufność i wſtręt tak dworu, iak całego narodu. — 4.) Gdyby poseł *Wiedeńſki* w *Paryżu* chciał tam wywieſić chorągiew Cesarſką, mógłżeby znaleść u rządu *Francuzkiego* tęż samą opiekę, iaką Generał *Bernadotte* znalazł u rządu *Auſtryackiego*. Lud *Paryzki* w gorącym zapale dumy narodowey, niedopuściłżeby ſię większych ieszcze gwałtowności od ludu *Wiedeńſkiego*. — 5.) Co za cel miał ambaſſador w wywieszeniu chorągwi, która w *Wiedniu* zazwyczay ieſt znakiem allarmowym w czaſie pożaru, a we *Francyi* znakiem zwycięſtwa, albo przywłaszczenia iakiego kraiu. — 6.) W iakim zamiarze Generał *Bernadotte* sprowadził z sobą tak wiele młodzieży bez doświadczenia i żadney świata znajomości. Do czego mogło mu być przydatnych tylu adjutantow, w charakterze dyplomatycznym, gdzie nie miał ani żołnierzy do kommenderowania, ani żadney operacyi woienney. — 7.) Jakie projekta mógł mieć ambaſſador czyniąc zawczasu ieszcze na d. 13. przygotowania do wyiazdu. — 8.) Jeżeli zamiary jego czyſte były, czemuż o nich nie uwiadomił miniſtrow J. C. Mci, czemuż kazał ſkrycie robić chorągiew, czemuż czekał zmierzchu dla iey wywieszenia. Niech świat cały ſądzi o tym wypadku i odpowie na te zapytania.

z Londynu dnia 17. Kwietnia.

Uzbraiania we *Włoszech* i nad *Renem* daią powód domyſłu, iż znowu na lądzie pożar woyny ſię zaymie. Mocarſtwa lądowe obawiaią ſię, aby za upadkiem *Anglii* nowe wſtrząśnienia w *Europie* niepowſtały. — W *Mancheſter* niedawnemi czasy 8. osób z łóżka ściągnięto i do *Londynu* przed tayną radę zawieziono. *Są* oni w związku z więźniami ſtanu w *Maidſtone* będącemi, a głownym przeſtępſtwem ich ieſt, iż wszelkich przykładali ſtarań do uwodzenia i namawiania żołnierzy, aby *Francuzom* w czaſie wylądowania pomocnemi byli. Namowili tych, którzy do ich ſpiſku ſkłonili ſię do wykonania przyſięgi, mianowicie regimenta które są z *Szkotow* i *Irlandczykow* złożone. Regiment kawaleryi ſtoiący w *Mancheſter* bardzo wiele do tego należał, ſpiſkowi przyſięgli ſobie, iż ieżeli Parlament nie będzie chciał przyiąć reformy, żołnierze złożą officerow swoich i publicznie bunt ogłoszą, iak tylko zaydzie rozkaz maszerowania przeciw nieprzyiacielowi wylądowaniem zagrażaiącemu. Xiąże *Portland* powziąwszy wiadomość o tak niebespiecznym spiſku, kazał zaraz naczelnikow w *Mancheſter* aresztować, a w kiesze-

niach iednego z nich znaleziono instrukcye dla *Francuzow*, w iakich okolicach wylądować maią, i od których mieszkańcow *Angielskich* naybardziey wspartemi zostaną. Szczęściem iż ten spisek, na którym naywięcey może nadzieie nieprzyiaciele polegały, w samym źrzodle zniszczonym został. Jedność bowiem tylko narodu *Angielskiego* iest naywiększą warownią kraiu, i zawsze nieprzełamane zamysłowi nieprzyiaciela przeszkody położyć może. Spisek ten ułożony przez zgromadzenie tayne w *Manchester*, wydał się takim sposobem: Sierżant *Fankard* idąc z iednym oddziałem woyska z *Manchester* do *Derby* troche był napiłym, i wymówił się przed swemi kolegami, iż ma 300. gwineów przy sobie dla przekupienia woyska w *Derby* stoiącego. Ponieważ takowe pieniądze w istocie przy nim znaleziono, przeto cała rzecz łatwo przez niego wyświecona została. Wspomniony Sierżant przed tayną radą wyznał, iż ieden z więźniów stanu w *Maidston* utrzymywał interessa między spiskowemi *Irlandskiemi* i spiskowemi w *Manchester*, ieżdżąc nieustannie od iednych do drugich. Rozchodzi się także pogłoska, iż ieden z więźniów w *Maidstone* ofiarował dozorcy więzienia 1000. funt: za swoie uwolnienie, i że w izbie iego znaleziono trzcinę ze szpadą, na który był napis: *Niech żyie długo Król Portugalski*. Lecz te pogłoski żadney nieznaydnią wiary, rownie iak ta, iakoby od nieiakiego czasu dwóch z *Paryża* przybyło *Irlandczykow*, którzy obieżdżali całą *Anglią* w celu zbuntowania woyska Królewskiego. — Więźniom stanu w *Maidston* podano listę 200. *Jury* dla wybrania sobie z pomiędzy nich sędziów. Patronami ich są PP. *Plomer* i *Dallas*. Ponieważ oskarzyciel publiczny w mowie swoiey wyrzekł, iż zdrada kraiu będzie stanowiona nie podług dawnych aktow ściągaiących się do tego przestępstwa, ale podług tych, ktore 36. roku panowania Króla uchwalone zostały, podług nich zaś sama nawet chęć i zamysł szkodzenia kraiowi i porozumiewania się z nieprzyiacielem, iuż iest zdradą kraiu uznaną, łatwo więc wnosić można o przyszłym losie więźniow. — W *Irlandyi* zaboystwa i rozruchy nieprzestannie trwaią. W *Dublinie* porucznik ieden zabił młodego człowieka. Kommendant garnizonu lord *Fitzroy* wydał rozkaz ścigania go, wyrażaiąc w nim, iż morderstwa nie są bynaymniey cechą odwagi, i zawsze karanemi bydź powinni. Kobieta także iedna na ulicy *Essex* przebitą bagnetem od żołnierza została. W *Carlow* insurgenci mieli zamysł zamordowania P. *Stratfort* i całey iego familii, wykopawszy nawet iuż doły dla pochowania zwłokow, szczęściem iż ieszcze zawczasu zamach ten odkryty został. Przestępcy wyznaią przed sądem, iż za namową agentow nieprzyiacielskich mieli wystawić ieden regiment w *Irlandyi*, który miał bydź dopiero czynnym po wylądowaniu *Francuzow*. Wszystkie wiadomości z *Irlandyi* o samych tylko okrucieństwach donoszą, niesnaski dochodzą do tego stopnia iż insurgenci ścigaią publicznie noszących harcapy, a ostrzyżone głowy prześladuią fryzury.— W rozmaitych hrabstwach były iuż zebrane zgromadzenia dla zapisania ochotnikow, którzy na mocy cyrkularzów sekretarza stanu w przypadku wylądowania służbę odprawiać maią. Xiążę d'*York* iako feldmarszałek wszystkich woysk *Brytańskich* ma wydać na dniu iutrzeyszym instrukcye officerom, i nayspiesznieysze przygotowania czynić będzie na odparcie nieprzyiaciela.— Wspomnione cyrkularze sekretarza stanu iako nayważnieysze hrabstw inspektora, są ogłoszone we wszystkich tuteyszych gazetach z następuiącemi dodatkami. — 1.) Plan wszystkich mieysc które mogą wpaść w ręce nieprzyiaciela, aby z nich bydło i inne rzeczy dla niego pożyteczne ściągnięte w głąb kraiu były, a każdy Obywatel w takim mieyscu został postawiony, gdzie dla obrony własnego maiątku i dla obrony ogólney kraiu, będzie mógł działać skutecznie.— 2.) Plan do ziednoczenia szlachty i ochotnikow, dla dostarczania w przypadku potrzeby wozow, koni, i ludzi w celu opatrzenia woysk królewskich w mąkę, siano, owies i inne furaże.— 3.) Plan opatrzenia woysk w chleb przez piekarzow miast i dystryktow przyległych. W każdym powiecie nastąpi spisanie ludzi którzy w polu iako żołnierze, kopacze szańcow, albo zwoyszczayki użyci będą, począwszy od lat 15 aż do 60. W przypadku zbliżenia się nieprzyiaciela uważać należy, aby w młynach zwierzchni kamień, a w piecach piekarskich trzony zniszczone były.— Wszelkie bydło, zboże i inne rzeczy maią bydź w głąb kraiu uwożone, nie przez publiczne gościńce ale przez drogi uboczne. Ochotnicy wpisani do służby woyskowey maią przez 3. godziny w tygodniu ćwiczyć się w robieniu bronią, za czyste zaś ćwiczenia odbiorą pewną nadgrodę. Słowem wszystkie środki przedsięwzięto do odięcia nieprzyiacielowi żywności, w przypadku gdyby uniknąwszy czuyności flot naszych miał wylądować, rownie iak do wstrzymania marszu iego, i otoczenia go zewsząd woyskiem lądowym, tak zręcznie, aby albo w niewolą wziętym, albo zniszczonym został.— Fregata *Aryadna* od 14. armat wraz z batami kanonierskiemi wypłynęła z *Portsmouth* dla wzmocnienia flotty admirała *Srachan*, ztąd wznoszą iż bombardowanie portu *Havre*, wkrótce się rozpocznie. Podług wiadomości nadesłych z *Yarmouth*, *Commodore Macdonall* zabrał przy *Texel Holendrom* 20. do 30. batów rybackich.— Assekuracye na okręty coraz bardziey w górę idą.— Mowią powszechnie iż P. *Fox* wziął teraz plan umiarkowania, i nie będzie się sprzeciwiał układom ministrow, pod tym iednak warunkiem, iż po ustałym niebespieczeństwie do odpowiedzialności pociągnieni zostaną.— Słychać iż P. *Pitt* chce znowu zrobić pożyczkę 25. millonow funtow.— Wiadomość iakoby minister nasz w *Wiedniu* nowe propozycye pokoiu miał podać posłowi *Francuzkiemu Bernadotte*, zupełnie iest fałszywą. Zdaie się iż nigdy negocyacye rozpocząć się nie mogą, i to dało powod do powiedzenia niedawno w parlamencie, iż woyna dopiero iest w kolebce.

z Londynu dnia 20. Kwietnia.

Zeszley nocy cały wydział towarzystwa korresponduiącego *Londyńskiego* z 16 Osob złożony, w areszt wziętym został. Xięgarz także *Bone*, towarzystwo lektury utrzymuiący, iest przytrzymanym wraz z dwiema osobami które się w gabinecie lektury iego znaydowały, lecz tych wkrótce potym na wolność wypuszczono. Teyże samey nocy aresztowano Pana *Ewans* z żoną i 8. innemi przyiaciołami iego iako to PP: *Phelph*, *More*, *Keir*, *Dam*, *Humphreis*, *Ehsworth*, *Oxlade*, i *Savage*. Strażnicy policyi do 3. godziny zrana czatowali w domu P. *Ewans* na wspomnionych przyiacioł, i chwytali każdego z osobna wchodzącego do domu.— Wkrótce rząd nasz ma wydać proklamacyą, wzywaiącą wszystkich obywatelow do odkrycia tego, co o wielkim w *Manchester* spisku wiedzieć lub słyszeć mogli. Już kilka regimentow pociąganych było do przysięgi na insurrekcyą, i żadney wątpliwości nie podlega, że spiskowi z nieprzyiacielem są w porozumieniu. Zdaie się że też sama partya która przeszłego roku ducha rebellii na flottach naszych rozszerzyła, teraz w cichości działa w woysku lądowym. Przywiezieni z *Manchester* więźniowie, odbyli iuż indagacye i są ściśle strzeżeni. Bardzo wiele ieszcze osob innych iest procz tego aresztowanych, na których pada podeyrzenie związku z spiskowemi, między innemi PP. *Binns*, *Webb*, *Nelson*.— Z korrespondencyi którą w *Manchester* odkryto pokazuie się, iż zamiar spiskowych był, *Londyn* przynaymniey w części zapalić. W kilku listach, uskarżaią się niektóre członki towarzystwa korresponduiącego, iż żadney broni nie maią, i że dla niedostatku iey, nie mogą tak działać iakby chcieli, bracia zaś ich w *Manchester* odpowiedzieli, iż naylepsza broń ktorey użyć mogą iest *ogień*.— Słychać iż w tych dniach przysłane będzie poselstwo króla do parlamentu, w którym procz ostrożności przeciw napaści nieprzyiaciela, zalecać ma ieszcze ostrożność przeciw zamiarom wśrzod kraiu czynionym, dla dopomożenia nieprzyiacielowi w iego wylądowaniu i attaku. W tymże samym poselstwie maią bydź podane nowe środki dążące do utrzymania spokoyności publiczney. Mowią iż nawet oppozycya wspomnione środki w tak niebespiecznym położeniu popierać będzie. Na odkrycie spiskowych oddzielne nadgrody wyznaczone bydź maią.— Zapewniaią iż Xiążę *Bedford* proponował, przyiaciołom swoim w teraźnieyszych okolicznościach rząd popierać, a przeto dać do poznania obrzydzenie ku nowo odkrytym w *Manchester* zdradzieckim zamachom. Dodaią iż xiąże przywołał w tym celu do siebie Pana *Fox*, i okazał troskliwość swoią iż w przypadku napaści nieprzyiacielskiey, maiątek iego takiemuż samemu podległaby niebespieczeństwu, iak własności do korony należące.— Nasze okręty woienne zatrudniaią się teraz chwytaniem batow rybackich *Holendrom*, gdyż dowiedzieliśmy się o tym iż ostatni obowiązali się kontraktami przystawić *Francuzom* do wyprawy przeciw *Anglii* 100. małych statkow przewozowych, przeto rząd nasz wydał rozkazy chwytania ich ile tylko będzie można.

Z Listów iednego officera krążącego przed *Texel*, pokazuie się, iż stoiąca tam siła morska *Hollendrow*, wynosi 19. okrętow woiennych, z których 7. iest liniowych, w stanowiskach zaś wewnętrznych iest 5. liniowych okrętow i 4. fregat. — Więźniom stanu w *Maidstone* podane są kopie ich oskarzenia zasadzonego na zdradzie kraiu. Obwiniaią ich o zamach na życie Królewskie, o porozumienie się z nieprzyiacielem, o zachęcanie osób rząd teraźnieyszy we *Francyi* składaiących, do przedsięwzięcia wylądowania. Na dowod tego oskarzenia, złożony im będzie papier przy nich znaleziony, który zaymuie w sobie plan podany nieprzyiacielowi do wylądowaia z wyszczegulnieniem osób, które mu w tym przedsięwzięciu dopomagać będą, rownie iak wystawiony teraźnieyszy stan skarbu etc. Drugi dowod iest zamowienie w *Margate* statku, którym chciano do *Francyi* z tym planem popłynąć. Przeszło 100. świadkow z strony Królewskiey przeciw nim iest postawionych. *Oconnor* w więzieniu starał się dostać brzytwy u balwierza swego, ale ten wzbraniał się mu iey użyczyć.

Przed sędzią *Addington* niedawno byli przystawieni do indygacyi ieden *Francuz* i emigrant *Michaud* u którego w skrzyni znaleziono 500. pałaszow, i znaczną liczbę puginałow. — W *Irlandyi* utarczki insurgentow, rabunki i inne gwałtowności zawsze są dziennym porządkiem.—Pismo które P. *Dundas* do dozorcow hrabstw wydał, sprawiło niektore skutki pomyślne, i dało powod do wielu towarzystw zbroynych. Akt rządu dążący do powszechnego uzbroienia ludu, wkrótce do wykonania przywiedzionym będzie i niedługo cały kray przemieni się w narod uzbroiony.— Przybyli tu kuryerowie z *Petersburga* i *Wiednia*.— Wczoray admiralicya odebrała depesze od lorda *Bridport*, które są pod d. 16. datowane. Admirał *Curtis* odłączył dwa okręty liniowe od brzegow *Irlandskich* dla krążenia koło *Ouessant*. Od flotty lorda *Bridport* przybył do *Portsmouth* ieden okręt liniowy i fregata znacznie przez nawałność morską uszkodzone.— Okręt liniowy *Haerlem* i fregata *la Blonde* maią wkrótce z *Chatham* popłynąć do uyścia *Elby*.— Z officyalistów należących do banku tuteyszego, ma być uformowane korpus ochotnikow, które do 500. ludzi wynosić będzie. — Z *St Domingo* rząd nie miał odebrał wiadomości.

W sali gdzie towarzystwo korresponduiące zbierało się, była trybuna i kika stolikow do pisania. Znaleziono w niey także protokuły i wiele listów ważnych. Rząd od nieiakiego czasu dostał pismo cyframi zapisane, którego z niedostatku klucza zrozumieć z początku nie można było, teraz iednak iuż wiele rzeczy z niego dochodzą.— Z boiaźni złych zamiarow towarzystwa korresponduiącego, mieysce *Londynu* nazwane nową rzeką, iest w wodę dostatecznie opatrzone, i mocna straż około niego postawiona.— Wczoray rada tayna stanu trwała od godziny 11. do 2. po południu, po czym kuryerowie do *Peterzburga Wiednia* i *Berlina* rozesłani zostali.— Lord *Grenville* miał także długą konferencyą z administratorem w *Hampton Court*, która iak rozumieią ściąga się do teraźnieyszego położenia *Hollandyi*.

Wczoray P. *Dundas* wniosł w Parlamencie, aby officerowie *Indyiscy* na pensyi zostaiący, użytemi zostali do exercerunku rozmaitych towarzystw uzbroionych w Królestwie.— Przeciwko P. *Jones* powstaiącemu na emigrantow, mocno mówił P. *Windham* utrzymuiąc, iż niemożna ich znieważać, gdyż ich interessem iest rownie konstytucyą naszą kraiową utrzymywać. — W przypadku napaści nieprzyiaciela, Król osobiście na czele woyska ma się postawić. — Wczoray doświadczano nowo wynalezionego wozu przez PP. *Godswall* i *Baxter*, na którym 27. żołnierzy wygodnie siedzieć mogą, a do którego 4. tylko koni potrzeba.— W Hrabstwie *Kilkenny* ustawne utarczki między insurgentami i woyskiem zachodzą. Hrabstwo to iest w stanie rebellii ogłoszone. —Bill względem taxy gruntowey dwa razy przeczytany, pomimo nieiakiey opozycyi przyiętym został.

z Paryża dnia 20. Kwietnia.

Flotylla nasza z *Cherbourg* zdobyła trzy wyspy *St Marcou* zwane, które dotąd w ręku *Anglikow* zostawały.

Rozdwoione Zgromadzenie *Sekwany* zakończyło dnia wczorayszego swoie czynności w *Lowre*. Ta naradzaiąca się familia (mówi Redaktor) wysta-

wiała tkliwy widok dla oczow nieuprzedzonych; żaden moment nie był na próżnych ſporach ſtracony, żaden wielomowſtwu ani osobiſtości poświęcony. Procz wymienionych iuż deputowanych, Zgromadzenie obrało naſtępuiących do Rady 500. *Portiez, Chenier, Andrieux, Aubert, Paulard, Chazal.* Do Rady ſtarszych *Rivaud, Albert, Huguet, Gorneau, Arnould.*

Zgromadzenie Elektoralne w *Werſalu* wybrało z Deputowanych do Rady 500. OOb. *Treilhard, Talleyrand, i Garat.* Z innych departamentow obrani są OOb. *Colombel, Laloi, Quinot, Siejes* z departamentu *de Sarthe* i *Aube, Lagendre, Geniſſieux, Tallien, Lesaged Senault, Lequinio, Goſſiuin, Lecarlier* Kommiſſarz Rzpltey w *Szwaycarach.*

Reprezentant *Poultier* w dziſieyszym ſwoim Dzienniku w Artykule *Buonaparte i S. Ludwik*, porownywa ſtan *Egiptu* za czasow krucyaty, z ſtanem dziſieyszym. *Egipt*, mowi on, ma około pułtrzecia miliona mieszkańcow, 24. Beiow, i 8. tyſięcy *Mammelukow*, którzy nie umieiąc używać armat, nieznaiąc żadney taktyki, ſkładaią całą ſiłę woyſkową ucilkaiącą ten kray, do tego niema żadney fortecy, żadnego inżeniera ani artylleryi.... Porta posyła tam ieszczę Baszę, lecz ten reprezentant Sułtana ieſt więźniem Beiow, bez ich pozwolenia nie może wyiść z zamku *Kairu*, i gdy im ſię nie podoba, odsyłaią go Sułtanowi.— *Poultier* uważa wyprawę przeciw *Egiptowi* ogromnieyszą w ſwoich ſkutkach i ſtrasznieyszą ieszcze dla *Anglikow*, niżeli wyprawę przeciw ſamey *Anglij* przedſięwziętą. O ty, który oſwobodziłeś *Włochy*, mówi daley, *Egipt* cię wzywa; ponieś tym żyżnym kraiom to, co im niewola wydarła. Prowadząc nasze zwycięzkie pułki, na brzegi *Nilu*, otwieraiąc na puł zasypane kanały, które niegdyś śrzodziemne z czerwonym morzem łączyły, przez tę ſzczegulną czynność, odmienisz poſtać narodow *Azyi, Europy, i Afryki. Kair i Suez*, uczynisz ſkładem *Arabii, Indyow i Persyi*, odeprzesz nayokrutnieyszego naszego nieprzyiaciela do iego własney wyspy, i wytrącisz mu na zawsze berło bogactw morſkich.— Co mówię, może w tym momencie chorągiew troykolorowa powiewa na tych brzegach, gdzie niegdyś panowała *Iſis.*— Maiąc *Egipt*, ſtaniemy ſię panami *Syryi* i bogatych brzegow *Indyiſkich*, a tak będziemy urządzicielami handlu całego globu etc.

Pomimo tego zapowiadania *Pultiera*, wiele osob mniema, iż czyniące ſię w *Tulonie*, *Genui* i innych portach przygotowania nie maią innego celu iak ułatwić wyiście flotty *Hiſzpańſkiey z Cadix.* dla połączenia potym całych naszych ſił morſkich z ſiłami ſprzymierzeńcow.

Pomiędzy domyſłami które czynią polityczni ſzperacze o zamiarach taiemney wyprawy, trzeba położyć zdanie tych, którzy utrzymuią, iż ieſt przeznaczona przeciwko *Portugalii*, i że wſzyſtkie przeciwne temu wieści są tylko wymyślone dla zaſłony prawdziwego celu. Jeſt podobieńſtwo, iż woyſka *Francuzkie* wylądowawszy na brzegi *Hiszpańſkie*, i przeszedłszy Króleſtwo *Grenady* i *Andaluzyą*, uderzą niespodziewanie na *Portugalią;* iż w uſkutecznieniu tego przedſiewzięcia, *Anglicy* przymuszeni będą opuścić *Lizbonę*, i że na ten czas flotty z *Tulonu* i *Cadix* łatwo połączyć ſię potrafią. Jedyny przeciw temu dla *Anglikow* śrzodek, byłby w oblężeniu *Tulonu*, lecz i to przedſiewzięcie ieſt dla nich niepodobnym, ponieważ nie maią na morzu *śrzodziemnym* żadnego portu, w którym pod czas nawalnic morſkich mogliby znaleść schronienie.

Redaktor zbiia wiadomość w niektórych Dziennikach umieszczoną, iakoby Rzplta *Francuzka* żądać miała od *Danij* 28. milionow liwrow i 6. okrętow liniowych. Rownież zaprzecza powieściom o zamiarach woyſk *Francuzkich* przeciwko *Neapolowi.* Tenże dziennik urzędowy zawiera w ſobie liſt Ob. *Desportes* Rezydenta *Francuzkiego w Genewie*, do Dyrektoryatu pod 16. Kwietnia iak naſtępuie:

Ob. Dyrektorowie. Wesołość i ſzczęśliwość panuią w *Genewie.* Jey przyłączenie do Rzpltey *Francuzkiey* iednomyślnie przyiętym zoſtało o 6. godzinie wieczorem przez nadzwyczayną kommiſſyą po odprawioney z rana przez naywyższą Radę ſeſſyi. Uroczyſta Deputacya przy niezliczonym gminie Obywatelow, i przy odgłosach *niech żyie wielki Narod! niech żyie Dyrektoryat Wykonawczy*, przybyła donieść mi o tym przedſięwzięciu. Przyiąłem waszym imieniem życzenia *Genewſkiego* ludu. Nayprzewrotnieyſze intrygi i zmowy kierowane były, ażeby zerwać naywyższe obrady. Horda burzycielow chciała zawieść nadzieie ludu, i chciała przeszkodzić przedłużenia władzy kommiſſyi. Lecz patryoci *Genewscy* wzgardzili potwarzą i puginałami uciemiężycielow, i zadecydowali przedłużenie kommiſſyi przez 3197. przeciw 2204. głosom, 35. biletow były próżne. Na tenczas Kommiſſya niemogąc iuż powątpiewać o woli Obywatelow, pośpieszyła ſię w dogodzeniu ich niecierpliwości. Już nawet dziś iey Deputacya ma zemną rozpocząć negocyacyą traktatu połączenia. Po odprawioney naywyższey Radzie i na wyraźne *Genewczykow* żądanie, wydałem rozkaz wprowadzenia do miaſta ſiły zbroyney pod kommendą Generała *Girard* około 1200. ludzi; ta znalazła ſię doſtateczną na utrzymanie zapalczywości łotrow, którzy grozili wyrznięciem przyiacioł *Francyi.* Połowa tey ſiły powróci tego poranku do ſwoich ſtanowiſk w *Carrouge i Ferney*, reszta zoſtanie ſię w koszarach *Genewſkich:* takie ſą życzenia *Genewſkiego* ludu, a na moie ſłowo, iż zwycięzcy *Renu* w pośrzod nich zoſtaną, przyiaciele *Francyi* przypieli troykolorową kokardę. Nie będę wam opisywał Ob. Dyrektorowie, mocnego czucia z iakim waleczni naſi obrońcy przyimowani byli przez nowych naszych wspołobywatelow, ubiegano ſię w uprzedzeniu ich potrzeb: ze wszyſtkich ſtron dawały ſię ſłyszeć pienia przypominaiące znakomite czyny bohaterow *Francuzkich*; węzły naydawnieyszego braterſtwa, zdawały ſię wszyſtkie ſerca połączać. Ob: Dyrekt: tak podchlebne przyięcie, przywiązanie tak rzetelne, dowodzi iak gałązka *Genewſka* godna ieſt mieścić ſię w pęku wielkiey Rzpltey.—

(podpisano) *Desportes.*

Większa część narodu *Genewſkiego* mówi *Poultier* żądała ziednoczyć ſię z *Francyą*, ſakcya aryſtokratow od *Anglij* zakupionych ſprzeciwiała ſię temu, iuż nawet ułożyła zamach na życie i maiątki kupcow *Francyi* przyiaznych. Rezydent nasz *Desportes* był przymuszony na d. 14. pisać do ſyndykow miaſta uſkarżaiąc ſię na ſkupione tłumy ſakcyoniſtow przed pałacem iego. O godzinie 10. w wieczor usunęli ſię burzyciele z iednoſtaynym iednak zamyſłem popełnienia morderſtw w naſtępuiącey nocy. Rezydent *Desportes* doſtrzegł tego, a widząc, iż i momentu, czasu nie ma do ſtracenia przeznaczył dzień 15. Kwietnia na ziednoczenie *Genewy z Francyą.* Generał *Vieux* wszedł z woyſkiem do miaſta i był przyięty od ludu ze łzami wdzięczności. Ziednoczenie naſtąpiło potym w naywiększey ſpokoyności.

Dziennik urzędowy mocno ſię uſkarża na przeſzkody, które ſakcye wyſtawiaią uszczęśliwieniu Rzpltey, uſiłuie wſtrzymać ie w ich zapędach przypomnieniem, ile iuż ſiła rządu przeciw nim dokazała, i kończy temi ſłowy: *Francuzi*, nie na próżno przez 10. lat woyny podbiliście ſobie konſtytucyą, a tą poniżyliście nieprzyiacioł waszych, przyszła iuż ta ſzczęśliwa pora, w którey powinniście używać owocow iey dobrodzieyſtw. *Hollandya, Helwecya, Ciſalpini*, ſą ſzczęśliwi i wolni przez ſame tylko waszych praw wpływy, was więc tylko ſamych nie mogłyby ſzczęśliwemi uczynić? Te Rzeczypospolite, ktore was iako promienie chwały ze wszech ſtron otaczaią, ſamez tylko używać będą ſłodyczy domowego pokoiu, gdy my tymczasem będziemy łupem wewnętrzney niezgody. Zwyciężyliśmy tylu nieprzyiacioł, i potrafiemy ſamych ſiebie zwyciężyć. Zagraniczne mocarſtwa oddawaią ſprawiedliwość naszym uſtawom, te uſtawy nie będą w własney kolebce wzgardzone.

Obywatele, naprożno pewne partye uſiłować będą rozdwaiać nasze elekcye. Nigdy świątynia praw dla nich otwartą uie będzie. Zgromadzenia Elektoralne ſtaną ſię godnemi ſwoich przeznaczeń. Ciało Prawodawcze i Dyrektoryat wspierać będą Republikanow. Konſtytucya 3. roku, ieſt dla *Francuzow* arką przymierza, którey iuż nigdy ręce roialiſtow nie ſplamią.

Niektórzy mieszkańcy z *Berny* uniesieni nienawiścią przeciwko *łaſkawym panom* dawnym ich rządcom. zanieśli prożbę do dyrektoryatu, ażeby miaſto ich wzieło nazwiſko *miaſta wolnego.* Tym ſposobem mówią oni, chcemy zoſtawić potomkom naszym, pamiątkę znieſionego haniebnego iarzma, pod którym ięczeliśmy, a które z taką niesprawiedliwością wtrąciło w ręce nasze broń przeciw Rzeczypospolitey *Francuzkiey* opiekunki naszey.— Przy milordzie *Briſtol* w *Rzymie* zoſtaiącym, znaleziono 2. tłumoki pełne korrespondencyi, którą z nieprzyiaciołmi Rzpltey utrzymywał. Był także w niey plan kampanii we *Włoſzech*, dokładne opisanie ſiły naszey na morzu *Adryatyckim* i wyspach *Lewanckich*, proklamacyą do wſkrzeszenia monarchij we *Francyi.* Wspomniony milord ieſt do Ferrary zawiezionym, gdzie przez Radę woienną ſądzonym będzie.— Chodzi tu pogłoſka, iż miniſtrowie naſi w *Raſtad* będą użyci za pośrzednikow w intereſie indemnizacyi dla tych xięſtw, które kraie ſwoie utraciły.

Z *Corunna* pod d: 30. Marca donoszą co naſtępuie. W tym momencie przybyły tu z *Montevideo* 3. fregaty *Hiſzpańſkie*, które przywiozły z ſobą półtrzecia milion: piaſtrow i dawnego Vice-Króla *Peru.* Głoszą tu iedną anekdotę o teraźnieyszym miniſtrze policyi Ob. *Dondeau*, którego gdy ieden z przyiacioł nalegał o iakąś łaſkę, odpowiedział mu, ieżeli masz mnie o co proſić, wyrzecz ſię przyiaźni moiey, ieſtem miniſtrem nie dla przyiacioł moich, ale dla Rzeczypospolitey.

Mówią iż uzbraiania przeciw *Neapolowi* były tylko maſką, dla wymożenia na dworze *Madryckim* oddalenia od ſtyru rządu Xiążęcia pokoiu, a tym sposobem *Neapol* zwalaiąc winę na tegoż Xiążęcia zdaie ſię, iż woyny uniknie.

z Bruxelli dnia 22. Kwietnia.

Znaczna attyllerya i ekwipaż dla 16,000. woyſka wyszedł z *Luxemburga.* Cała także kawalerya *Francuzka* która nad *Mozą* ſtała, równie pod *Neuvied* przez *Ren* przeydzie. Brygada infanteryi i regiment ſtrzelcow konnych, które iuż do armii *Angielſkiey* były przeznaczone, znowu na prawy brzeg *Renu* udadzą ſię. — Temi dniami przeieżdżał tędy kuryer *Pruſki* do *Paryża.*

z Strazburga dnia 23. Kwietnia.

W tych dniach przeieżdżali przez nasze miaſto dway kuryerowie *auſtryaccy* poſpieszaiący do *Paryża.*— Generał *Bernadotte* wktótce tu ieſt spodziewany.— Wielki kantor pocztowy i ſkarbowy bywszey armii *Reńſkiey*, ma ſię przyłączyć do głowney kwatery w *Bernie.* Wielka liczba osob do tego kantoru należących wyieżdża tam dnia iutrzeyszego.

z Kolonij dnia 20. Kwietnia.

W tych dniach ogłoszono rozkaz do woyſka, aby wszyscy officerowie i żołnierze urlopowani powrócili do ſwoich korpusow w iak naykrótszym czaſie. Armia *Moguncka* ma ſtanąć w gotowości i ſkładać ſię będzie z 60. tyſięcy ludzi.

z Hagi dnia 24. Kwietnia.

Tuteyszy miniſter Francuzki Ob: *Delacroix* w krótce nas opuści dla zaięcia mieysc w radzie 500. Ob: *Sieyes* ma mieysce iego zaſtąpić. Wotowanie na konſtytucyą iuż ſię zakończyło i zdaie ſię iż powszechnie przyiętą będzie.— Miniſtrowie *Dedem* i *Buys* do *Paryża* odiechali.

z Madrytu dnia 6. Kwietnia.

Hrabia *Cabarrus* przybył do tey ſtolicy dnia wczorayszego. Nie potwierdzaią ſię wieści iakoby miał bydź wezwanym na urząd miniſtra ſkarbu, lecz odebrał iuż dowod dobroczynności królewſkiey. Od kilku lat dopominał ſię o nadgrodę za ſtraty, które ponioſł w czaſie swego więźienia. Z tego powodu król naznaczył mu 6. millionow realow w *Ameryce.* Lubo w wybraniu ztamtąd tey summy będzie przymuſzony ſtracić około 40. od ſta, zoſtanie mu ſię iednak około milliona liwrow.

z Filadelſii dnia 2. Marca.

Zamięszania z powodu nałożoney taxy ſtęplowey w *Vermond* rozumieliśmy, iż żadnych za sobą ſkutkow niepociągną, gdy tym czasem też zamięszania w samym nawet Kongresſie widzieć ſię dały. Deputowany z *Vermond* nazwiſkiem *Lyon* rodem *Irlandczyk*, zaburzywszy te okolice przez wyſłaną tam gazetę partyi *Francuzkiey*, był teraz dowodzcą rozruchu w samym kongreſie, z powodu okazuiącego ſię w różnych prowincyach ducha *Francuzkiego*, tak dalece, iż przyszło nawet do walki między dwoma deputowanemi kongreſſu. —Dwa pisma zwracaią tu uwagę publiczności, iedno Ob. *Fauchet* poſła Francuzkiego względem związkow politycznych ſtanow *Amerykańſkich*, drugie Ob. *Monron* poſła Amerykańſkiego w *Paryżu* przeciw *Washingtonowi.*—Lękamy ſię, aby znowu w woynę wmięszani nie zoſtaliśmy. Coraz ſłabsza partya *Angielſka* z chęcią widziećby to chciała, wyiąwszy niektorych kupcow.

z Konſtantynopola d. 30. Marca.

W tuteyszey ſtolicy znayduie ſię teraz 25,000. woyſka *Azyatyckiego* dobrze ćwiczonego i zachowuiącego karność doſkonałą. Armia około *Adryanopola* wynosi teraz 35,000. ludzi, i coraz świeże do niey przybywaią poſiłki. Porta chce ſię poſtanowić w szanownym położeniu, i nie sam podobno basza *Widdyńſki* ieſt celem iey uzbraiania.

Z Semlina d. 16. Kwietnia.

Wiadomości od granic *Tureckich* donoszą o zwycięztwie *Basmana-Oglu* nad woyſkami W. Sułtana. Woyſka te wraz z korpusem Xcia *Wołoſkiego* na 12. mil w tył cofnęły ſię. *Basman-Oglu* attakowanym był przez 17,000. woyſka. Z tak mocnym iednak ogniem przyiął nieprzyiacioł swoich, iż zaraz na początku 800. ludzi na placu poległo. Basza *Drawnicki* który korpusem swoim miał ten attak popierać, widząc niepomyślność potyczki, wcale ſię na mieyscu bitwy niepokazał. Dalsze okoliczności tey bitwy są nam nie wiadome, to tylko wiemy, iż *Basman-Oglu* obrał sobie ſtanowiſko bardzo obronne o 4. mil od *Widdynu*, opatrzone mocnemi szańcami, ſtrzeżonemi przez *Francuzow* i różnych cudzoziemcow, a które nie tak łatwo przez woyſka *Tureckie* zdobytemi być mogą, Przez ten pomyślny dla ſiebie wypadek, *Basman-Oglu* wkrótce rozszerzeć ſię po całey *Wołoszczyznie* może. W żywność, ammunicye, i inne potrzeby doſtatecznie on ieſt na kilka lat opatrzonym.

z Ratyzbony dnia 12. Kwietnia.

Na d. 17. przybyły kuryer do tuteyszego posła *Francuzkiego* Ob. *Bacher* przywiozł wiadomość o zaszłych na d. 13. w *Wiedniu* rozruchach. Do znaiomych iuż szczegułow, dodać potrzeba, iż minister *Bernadotte* zrana na d. 13. poiechał do barona *de Thugut*, i zostawił w niebytności iego (gdyż był podówczas u Cesarza) bilet, w którym wyraził, iż odebrał rozkaz od dyrektoryatu wywieszenia przed pałacem swoim troykolorowey chorągwi. Baron *de Thugut* odpowiedział zaraz na pismie „ Iż takowe wywieszenie sprzeciwiałoby się artykułowi 23. traktatu w *Campo-Formio* zawartemu, gdyż dawni posłowie *Francuzcy* żadnych herbow i znakow przed domami swemi nie wywieszali; nie iest także zwyczaiem żadnych innych posłow w *Wiedniu* zostaiących, a nawet panow, którzy są właścicielami pałacow, w których mieszkaią, aby mieli herby lub cyfry imienia swego wywieszać. Wczasie rozruchu ambassador pisał trzy razy do barona *de Thugut*, i za każdym razem odebrał odpowiedź. Gdy placmajor z oddziałem woyska przybył, i prosił iak nayrzeczniey posła, aby na ten moment tylko zdiąć kazał chorągiew, poseł nakrywszy głowę zawołał: *Nie potrzebuię żadney opieki, chorągiew zostanie tak iak iest.* Drzwi mieszkania zostały potym wyparte. Trzykrotny wystrzał z pałacu, pomnożył zapał w pospolstwie. Gdy lud wdarł się wewnątrz domu, poseł z 14. osobami znaydował się, w iednym pokoiu na pierwszym piętrze, lecz oddział grenadyerow przybył ieszcze wcześnie i osadził schody dla bezpieczeństwa. — Abassador chciał z początku z bronią w ręku opierać się burzliwemu pospolstwu, lecz inne osoby do legacyi należące wstrzymały go od tego, udał się przeto na drugie piętro do mieszkania P. *Tyszkiewiczowey*, gdzie przez cały czas rozruchu przebywał. — Adjutant, którego poseł na dniu 14. do zamku wysłał, żądał od rządu paszportu dla niego. Do tego żądania poseł przyłączył i to, aby dowodzca rozruchow, ten który zdiął chorągiew legacyi, natychmiast aresztowanym został. — Jeszcze w początku rozruchu, ambassador chciał zaraz z *Wiednia* wyiechać, wstrzymany iednak przez różne przełożenia, wysłał tylko kuryerów do *Paryża, Rastad i Ratyzbony.*— Wielu rozumie, iż te rozruchy były wzbudzone przez obcą podnietę, a lubo posłowi zapewniona była zupełna satysfakcya, niechciał iednak potym pozostać w *Wiedniu* i wyiechał do *Rastad*, dla oczekiwania tam dalszych rozkazow dyrektoryatu.

z Rastad d. 22. Kwietnia.

Hrabia *de Metternich* dał swoią sankcyą na ostatnie noty Rzeszy iak następuie.

Minister Pełnomocny Cesarski do Deputacyi Rzeszy w Rastad d. 21. Kwietnia 1798.

Kommissya Cesarska nie czyniąc żadney trudności w potwierdzeniu ninieyszym pismem decyzyow postanowionych przez deputacyą Rzeszy pod 11. i 22. Marca, 4. i 18. Kwietnia, przesłała ministrom pełnomocnym Rzpltey *Francuzkiey* osnowę ostatniego *Conclusum* przez notę, którey kopią przyłącza.

Wstęp do Noty podaney d. 21. Ministrom Francuzkim *przez ministra pełnomocnego Cesarskiego.*

Niżey podpisany złączony teraz z Deputacyą Rzeszy w tym wszystkim co taż deputacya podała ministrom Rzpltey *Francuzkiey* przez swoie noty 11. i 22. Marca i 4. Kwietnia, odpowiada, zawsze wraz z Deputacyą Rzeszy, na notę ministrow Pełnomocnych Rzpltey *Francuzkiey* pod d. 18. Kwietnia (ta odpowiedź znayduie się w przeszłym Numerze.)

Dnia 20. na 21. w nocy minister pełnomocny Cesarski odebrał kuryera z *Wiednia*. Tegoż dnia przybył także kuryer z teyże stolicy do ministrow *Francuzkich*, którzy go natychmiast wysłali do *Paryża*.

Dnia 23. Kwietnia.

Dnia dzisieyszego o 2. godzinie po południu Generał *Bernadotte* przybył do tego miasta. Znaydował się na obiedzie u ministra *Francuzkiego* Ob. *Treilhard*. Niewiadomo iest iak tu długo zabawi.

Pełnomocnicy *Francuzcy* nieodpowiedzieli ieszcze na ostatnią notę Rzeszy.

z Frankfortu dnia 21. Kwietnia.

Mówią tu o zaślubieniu xiężniczki *Francuzkiey* z starszym synem hrabiego *d'Artois*.— Słychać, iż *Francuzi* nie przeymą długow zaciągnionych na lewym brzegu *Renu* przez xiążąt kraie swoie tam maiących, ale uważać ie będą za prywatne długi tychże xiążąt.—Głoszą, iż hrabia *Cobenzl* zostanie w *Wiedniu* i obeymie urząd ministra.— Wielu obawia się nowego pożaru woyny.— Mówią, iż *Francuzi* żądać będą, aby kraie prawego brzegu na indemnizacyą służyć maiące, miały formę rządu reprezentacyiną przez wprowadzenie stanow w każdym kraiu. Wiadomość, iakoby głowna kwatera armii *Moguncкiey* do *Friedberg* była przeniesioną, potwierdza się. Rezolucya Dyrektoryatu względem deportacyi Ob. *Rebmann* z *Moguncyi* została zawieszoną.

Od granic Szwaycarskich dnia 20. Kwietnia.

Zgromadzenie Narodowe zasiadaiące w *Arau*, wydało następuiący adres do Ludu *Helweckiego.*— Mianowani od was Prawodawcy, przez akt uroczysty uczynili pierwszy krok w przeznaczoney im drodze; Wyznali niepodległość Rzpltey *Helweckiey* iedney i nierozdzielney, iey formę demokratyczno-reprezentuiącą, i ogłosili publicznie przyiętą przez was konstytucyą. Ten ważny dzień ożywia nasze nadzieie, niszczy boiaźnie, i iest pewnym zakładem przyszłego naszego uszczęśliwienia. Wspołobywatele, przekonani o tym iesteśmy, ieżeli wasze postępki wesprą nasze usiłowania. Nieprzypuszczaycie do serc waszych tego niebespiecznego ducha nienawiści, który grozi spokoyności powszechney. Niezapominaycie nigdy, iż wolność bez szacunku praw, bez posłuszeństwa postanowionym władzom, zamienia się w nierząd i zamieszanie. Staraycie się wspołobywatele przez węzły iedności i braterstwa, zastąpić niedoskonałość ustaw politycznych, nieuchronną w pierwszych momentach przeyścia z waszego dawnego do lepszego bytu. Przez ten postępek okryiecie wstydem potwarcow wolności, i podłe arystokracyi narzędzia. Przywabicie do nas te części *Helwecyi* które się ieszcze nieoświadczyły, ieżeli im waszym dowiedziecie przykładem, iż sama tylko nayściśleysza iedność może nam zapewnić bezpieczeństwo i pomyślność, Przyspieszycie tę szczęśliwą epokę w którey powszechność Narodu *Helweckiego* pokaże światu obraz ludu z iedney złożonego famlii.

Naywiększa iedność zdaie się panować między nowemi reprezentantami *Szwaycaryi.*— Wszystkie pisma we dwoch ięzykach są wydawane.— Mowią iż Ob: *Ochs* mianowany będzie ministrem interessow zewnętrznych, inni utrzymuią iż utracił zaufanie *Francuzkiego* rządu.— W małych kantonach osobliwie pomiędzy gorami, nieustaią ieszcze zamięszania.

Zapewniaią iż Ob: *Mengaud* oświadczył wielu członkom zgromadzenia Narodowego *Helwetow*, iż skoro tylko konstytucya zacznie być czynną, i urządzone zostaną kantony, Ciało Prawodawcze zatrudni się czynieniem odmian, iakieby mu się zdawały być przyzwoite, nienaruszaiąc iednak fundamentalnych zasad konstytucyi, i nie czyniąc nic przeciwnego wolności i nierozdzielności. Nadewszystko zaś ma umnieyszyć liczbę kantonow dla umnieyszenia wydatkow na administracyą, ścieśni także władzę Dyrektoryatu, która iest zbyt obszerną, i zostawi sobie urządzenie skarbu, którym podług konstytucyi zgromadzenie Narodowe zatrudnić się nie może, tylko na wezwanie Dyrektoryatu.

z Augsburga dnia 27. Kwietnia.

Dowiaduiemy się z *Inspruka*, iż woyska Cesarskie, które się do *Włoch* ściągały, odebrały rozkaz powrocenia do *Niemiec*. Przednia straż pierwszey kolumny ma na dzień 17. stanąć w *Inspruck*; 19. w *Seefeld*; 20. w *Mittewald*, 22. w *Walersee*, 25. w *Wolfratshausen. etc.*

z Medyolanu dnia 16. Kwietnia.

Listy z *Malty* pod d. 12 Marca pisane donoszą, iż eskadra *Francuzka z Corfu* zatrzymała się przez kilka dni w kanale tey wyspy. Dwa nadpsute okręty wprowadzono do tego portu dla naprawy. Wielki Mistrz kazał im dostarczyć tego wszystkiego, czegoby tylko potrzebować mogły. Kommendant tey flotty nim się z tamtąd oddalił, podziękował Mistrzowi przez konsula *Francuzkiego*, za dowod przyiaźni, który w tym zdarzeniu dał Rzeczypospolitey *Francuzkiey*.

Rozsiewaią tu dziś wiadomość iakoby drzewo wolności zaszczepione było w *Asti*, *Arona*, *Intra*. *Pallanza* i innych mieyscach, oraz, że insurgenci *Piemontscy* opanowali iuż miasto *Serravalle*.

Mówią tu o wielkich odmianach, które nastąpić maią w naypiewszych władzach, naszey Rzeczypospolitey; wymieniaią iuż nawet tych, którzy zaiąć maią mieysca teraźnieyszych członkow. Rozchodzi się tu lista reprezentantow z obydwóch Rad ustąpić maiących, dotąd iednak dway tylko otrzymali swoie uwolnienie, to iest: OOb: *Lahoz i Colli*. Minister policyi Ob. *Sopranzi* ustąpił swego urzędu Ob. *Diego Guicciardi* na mocy rezolucyi Dyrektoryatu. Mowią, iż pierwszy wyiedzie do *Wiednia* w urzędzie sekretarza Ambassady.

Gdy stan skarbu niepozwala naszey Rzeczypospolitey wypłacić się z długu winnego *Francyi*, za ustąpioną nam artylleryą i ammunicyą, Generał kommenderuiący *Francuzki* postanowił nałożyć pożyczkę na bogatsze familie *Medyolańskie*. Pożyczka ta wynosi summę 1,800,000. liwrow.

z Rzymu dnia 9. Kwietnia.

Dowiaduiemy się z *Civitta Vecchia* o nieustaiącym dotąd przybywaniu do tego portu woysk *Francuzkich* tak lądem iako i morzem. Generał *Dessaix* wyiechał ztąd dla postawienia się na czele tych woysk, które formować będą liczny korpus przeznaczony do wspolnego działania z tym, który się zgromadza na brzegach *Genueńskich* pod kommendę Generała *Baraguey d'Hilliers*. Uważaią tu, iż Generał *Dessaix* iest kommendantem prawego skrzydła armii *Angielskiey*, a iego w nasze strony przybycie coraz bardziey każe wierzyć, iż wyprawa przeciwko *Anglii* nie będzie rozpoczętą, aż po złączeniu się uzbroień na morzu *śrzodziemnym* z siłami brzegow *Oceanu*.

z Wenecyi dnia 18. Kwietnia.

Listy z *Florencyi* dnia wczorayszego przywiezione, zawieraią w sobie wiadomość o odkrytey w tym mieście konspiracyi, którey cel był okropny, gdyż przeciwko familii wielkiego xcia wymierzony. Około 60. spiskowych wzięto do więzienia, są to po większey części *Rzymianie i Cisalpini*, i inne z pomiędzy pospolstwa osoby. Ob: *Jacobi* minister *Francuzki* pospieszył się z przesłaniem Noty, w którey winszuie xciu Jmci odkrytego spisku, i oświadcza iż wyprawi kuryera do Dyrektoryatu z doniesieniem mu tego zdarzenia. Zapewniaią iż W. xże wysłał natychmiast margrabiego *Manfredini* z tą wiadomością do *Wiednia*.— Przybył tu kardynał *Mauri* w ubiorze furmańskim z boiaźni ażeby w drodze nie został poznanym.

Dnia 24. p. m. Rząd *Neapolitański* dla wiadomości handluiących publicznie ogłosić kazał, iż w pierwszych dniach Kwietnia wyidzie z portu *Neapolitańskiego* dywizya okrętow woiennych przeznaczonych na eskortowanie do rożnych portow wszystkich statkow ktoreby z tego korzystać chciały. Ta okoliczność każe wierzyć, iż boiaźń zerwania zgody między *Neapolem* i *Francyą*, nie gruntuie się na żadnym dowodzie.

OBWIESZCZENIA

Ponieważ postanowiono zostało, iż fabrykowanie i kręcenie Tabak równie w Prusiech Południowych, iako wdawnych prowincyach Pruskich ma być iedynie zatrudnieniem i rzemiosłem mieszkańcow miast; podaie się więc do wiadomości publiczney, iż kręcenie Tytuniow po wsiach ieżeli iuż gdzie rozpoczęte zostało ustać, a nadal żadne fabryki zakładane być nie maią — w Warszawie dnia 2go Kwietnia 1798. roku.

Królewska Południowa Woienna i Ekonomiczna Kamera.

W Magistracie tuteyszym Policyinym znalazło się od dawnego czasu 120. Talii Kart Francuzkich, do których właściciela dotąd wynaleść nie można. Jeżeli więc właściciel tychże, przed Królewską Kamerą woienno-Ekonomiczną, prawo swoie do nich okazać może, to będą mu takowe Karty, za poprzedzaiącym oświadczeniem iego gdzie ie iako niestęplowane za granicą sprzedać chce, natychmiast oddane; i zostaną paszportem opatrzone aż za granicę. Gdyby zaś właściciel w przeciągu sześciu tygodni zgłosić się nie miał, to będą te Karty iako nie dobre a tylko ambaras czyniące, spalonemi. W Warszawie dnia 24. Kwietnia 1798.

J. K. Mci Pruss Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera.

DE HOYM. DE GOLDBECK. HELWING.

Z mocy Rezolucyi N. Kommissyi do upadłych sześciu Bankow wyznaczoney podaie się do wiadomości, iż dnia 23. Mca Czer: i po nim następuiących z południa o godzinie trzeciey Roku teraznieyszego 1798. w Ogrodzie Kabrytowskim na Faworach pod Nr: 2016 sytuowanym, będą sprzedawane przez publiczną Licytacyą Drzewa, Cytrynowe, Pomarańczowe; Laurowe, Koralowe, Myrthowe, Brzoskwiniowe, Granaty, i inne wszelkiego gatunku zagraniczne, tak w wazonach, iako i w ziemi będące. Tudzież zioła, kwiaty i inne różne Oranżeryczne roślinyi za gotowe pieniądze.

Hiermit wird iedermänniglich bekannt gemacht, das durch öffentliche Auction mit dem Verkauf der Ungarischen Weine in Fassern Antals und Bouteillen welche den 19. April in denen Zeitungen und Affichen bekannt gemacht worden auch den 30. April auf der Meth Strasse Nro 487. bey denen Piaren angefangen worden, eben daselbst fortgefahren werden wird den 10. May 1798. Nachmittag um 3. Uhr.

Podaie się do publiczney wiadomości że Aukcya Win Węgierskich w beczkach, antałkach i butelkach, dnia 19. poprzedniczo w gazetach i przez affisze ogłoszona, a dnia 30. Aprilis roku bieżącego przy piwnicy w konwikcie Piiarskim na miodowey ulicy Nro 487. sytuowaney, rozpoczęta kontynuować się będzie w tymże samym mieyscu o godzinie 3. z południa, dnia 10. Maja roku teraźnieyszego 1798.

Pewny Jegomość życzy sobie sprzedać Bibliotekę z 4: do 500: xiążek złożoną za summę dla siebie naydogodnieyszą. Xiążki te mogłyby być użyte do Biblioteki czytelney. O regestrze i warunkach tey sprzedaży można się zainformować w Warszawie u Pana *Froschke* kassyera pocztowego i P. *Mittaga* Pocztmistrza w *Sokołce*.

Kantor tey Gazety iest w Rynku Starego Miasta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze. — Exemplarz groszy 20.